

การเปลี่ยนชื่ออาหารในพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีน  
ร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า  
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี<sup>1</sup>  
ประเทืองพร วีรัชโกศ<sup>2</sup>  
นุชนาถ จันทร์เจือศิริ<sup>3</sup>

สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง  
333 หมู่ 1 ตำบลท่าสุด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100  
อีเมลล์ pratuangporn.wir@mfu.ac.th โทรศัพท์ 0-5391-7790

(วันรับบทความ 24 สิงหาคม 2563) (วันแก้ไขบทความ 29 ตุลาคม 2563)

(วันตอบรับบทความ 9 พฤศจิกายน 2563)

## บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการเปลี่ยนชื่ออาหารในพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยเลือกศึกษาเฉพาะประเภทร้อยแก้ว รวม 16 เรื่อง ทั้งนี้ได้แบ่งประเภทอาหารออกเป็น 3 ประเภท คือ อาหารคาว อาหารหวาน และ

---

<sup>1</sup> บทความชิ้นนี้เขียนขึ้นโดยใช้ข้อมูลบางส่วนจากรายงานวิจัยเรื่อง ศึกษากลวิธีการเปลี่ยนชื่ออาหารจีนในงานพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยนางสาวนุชนาถ จันทร์เจือศิริ

<sup>2</sup> อาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

<sup>3</sup> นักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจีนศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เครื่องดื่ม ทั้งนี้ทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ได้แก่ กลวิธี  
การแปลของวิเนย์และคาร์เบลเนต์

ผลการศึกษาพบว่า ในการแปลชื่ออาหารหวานนั้น ปรากฏกลวิธี  
การแปลทั้งสิ้น 6 กลวิธี เรียงตามลำดับดังนี้คือ การแปลตรงตัว การ  
ดัดแปลง การแทนที่ทางวัฒนธรรม การใช้คำยืม การใช้คำยืมร่วมกับการ  
การแปลตรงตัว และการแทนที่ทางวัฒนธรรมร่วมกับการดัดแปลง  
คิดเป็นร้อยละ 69.07 ร้อยละ 15.46 ร้อยละ 12.37 ร้อยละ 2.06  
ร้อยละ 1.03 และร้อยละ 1.03

สำหรับชื่ออาหารหวานนั้น ปรากฏกลวิธีการแปลทั้งสิ้น 4  
กลวิธี เรียงตามลำดับดังนี้คือ การแปลตรงตัว การใช้คำยืม การ  
ดัดแปลง และการใช้คำยืมร่วมกับการแทนที่ทางวัฒนธรรม คิดเป็น  
ร้อยละ 68 ร้อยละ 20 ร้อยละ 8 และร้อยละ 4

สำหรับอาหารประเภทเครื่องดื่มนั้น ปรากฏกลวิธีการแปล  
ทั้งสิ้น 4 กลวิธีตามลำดับดังนี้คือ การแปลตรงตัว การใช้คำยืม การใช้  
คำยืมร่วมกับการแปลตรงตัว และการดัดแปลง คิดเป็นร้อยละ  
63.16 ร้อยละ 15.79 ร้อยละ 15.79 และร้อยละ 5.26 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า เมื่อทรงแปลชื่ออาหารจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย  
กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงนิยมใช้การแปลตรงตัวเป็นหลัก และหาก  
การแปลตรงตัวไม่สามารถกระทำได้ ก็จะทรงใช้กลวิธีอื่นเข้ามาช่วย  
เช่น การแทนที่ทางวัฒนธรรม การดัดแปลง และการยืมคำ เพื่อ  
มุ่งเน้นให้พระราชนิพนธ์แปลสามารถอ่านได้อย่างสลิ่นไหลไปพร้อมกับ



ชื่อตรงต่อต้นฉบับ

**คำสำคัญ** สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ

รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี การแปลชื่ออาหาร การแปล

จีน-ไทย พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย

**บทนำ**

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นอัครศิลปินที่ทรงพระปรีชาสามารถในหลากหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวรรณศิลป์ ผลงานพระราชนิพนธ์ด้านวรรณศิลป์ของพระองค์มีมากกว่า 100 เรื่องในหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นสารคดีวิชาการ บทปาฐกถา ความเรียง สารคดีเมื่อครั้งเสด็จฯ เยือนต่างประเทศ กวีนิพนธ์ พระราชนิพนธ์แปล รวมไปถึงบทเพลง (รื่นฤทัย สัจจพันธุ์, 2559, น. 2) และเนื่องจากพระองค์ทรงรอบรู้ภาษาต่างประเทศหลายภาษา เช่น บาลี สันสกฤต เขมร จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน และละติน (น. 3) จึงเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ทำให้ทรงผลิตพระราชนิพนธ์แปลออกสู่สายตาพสกนิกรอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นพระราชนิพนธ์แปลจากภาษาอังกฤษ เช่น หนังสือ *กำเนิดอนาคต* พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาฝรั่งเศส คือ *วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง ขบวนการนกนางเขน* พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาเยอรมัน เรื่อง *ความฝัน* และ *นิทานโกหกเยอรมัน* (น. 4-8) โดยในบรรดาพระราชนิพนธ์แปลจากหลายภาษานั้น พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาจีน มีจำนวนมากที่สุด และ

ทรงผลิตงานแปลจากภาษาจีนออกสู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง  
นับตั้งแต่ พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา

พระราชนิพนธ์แปลจากภาษาจีนในกรมสมเด็จพระเทพฯ  
นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ กวีนิพนธ์ ได้แก่ *เก๊จแก้ว*  
*ประกายกวี* พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2538 และ *หยกใสร้ายคำ* พิมพ์  
ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2541 (น. 8)

อีกประเภทหนึ่งได้แก่ร้อยแก้วบันเทิงคดี โดยทรงแปลบันเทิง  
คดีร้อยแก้วจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง ทรงมีผลงาน  
ออกสู่สายตาผู้อ่านเป็นครั้งแรกตั้งแต่ พ.ศ. 2537 คือเรื่อง *ผีเสื้อ*  
เรื่องมาจนเรื่อง *ไปอินน์่า หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ* พิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ.  
2561 โดยพระราชนิพนธ์แปลจีนประเภทร้อยแก้วบันเทิงคดีนั้น เป็น  
วรรณกรรมจีนร่วมสมัย (当代文学) ทั้งหมด มีจำนวน 10 เล่ม  
ได้แก่ *ผีเสื้อ* (2537<sup>4</sup>) *เมฆเหิน น้ำไหล* (2538) *เพียงวันพบวันนี้ที่*  
*สำคัญ* (2548) *หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า* (2555) *นารินครา* (2556)  
*ตลอดกาลนะนานแค่ไหน* (2557) *รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ* (2558)  
*ร้านน้ำชา* (2558) *ความรักใคร่จะไม่ปวดร้าว* (2559) *ไปอินน์่า* และ  
*หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ* (2561)

โดยพระราชนิพนธ์แปลทั้ง 10 เล่มข้างต้นนั้น บางเล่ม  
ประกอบด้วยพระราชนิพนธ์แปลมากกว่าหนึ่งเรื่อง เช่น *ไปอินน์่า*

<sup>4</sup> ตัวเลขในวงเล็บด้านหลังชื่อหนังสือ คือปีที่พระราชนิพนธ์แปลเล่มดังกล่าวตีพิมพ์เป็นครั้งแรก



หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ ประกอบด้วยนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง ไปอินน้ำ หมู่บ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ และเรื่องสั้นร่วมสมัยอีกสามเรื่อง คือ คำไว้อาลัยหมา ซุปที่อร่อยช่างน่ากลัวยิ่ง และ กินหม้อไฟในหน้าร้อน นอกจากนี้ เพียงวันพบวันนี้ที่สำคัญ ก็ประกอบด้วยพระราชนิพนธ์ที่ไม่ได้แปลจากภาษาจีน คือเรื่อง ปลวก ซึ่งทรงแปลจากภาษาเยอรมัน ดังนั้นหากนับจำนวนชิ้นงานพระราชนิพนธ์แปลประเภทร้อยแก้วจากภาษาจีน ก็จะมีทั้งสิ้น 16 เรื่อง ได้แก่

1. นวนิยายเรื่อง ผีเสื้อ ทรงแปลจากเรื่อง 蝴蝶 โดย หวางเหมิง (王蒙)
2. นวนิยายเรื่อง เมฆเหิน น้ำไหล ทรงแปลจากเรื่อง 行云流水 โดย ฟัง ฟัง (方方)
3. ความเรียงเรื่อง แสงโคมของไอ้รักเค่อ ทรงแปลจากความเรียง 爱尔克的灯光 โดย ปาจิน (巴金)
4. เรื่องสั้นขนาดยาวเรื่อง สาวน้อยเลี้ยงหอย ทรงแปลจากเรื่อง 少女小渔 โดย เทียนเกอหลิง (严歌苓)
5. นวนิยายเรื่อง หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า ทรงแปลจากเรื่อง 鲍家庄 โดย หวังอันอี้ (王安忆)
6. นวนิยายเรื่อง นารีนครา ทรงแปลจากเรื่อง 她的城 โดย ฉือลี่ (池莉)
7. นวนิยายเรื่อง ตลอดกาลนานแค่ไหน ทรงแปลจากเรื่อง 永远有多远 โดย เตียนหนิง (铁凝)

8. ความเรียงเรื่อง *โคมส้มดวงน้อย* ทรงแปลจากเรื่อง 小桔灯 โดยปิงซิน (冰心)
9. ความเรียงเรื่อง *หมิงจื่อกับเหมียวน้อยมีจื่อ* ทรงแปลจากเรื่อง 明子和咪子 โดยปิงซิน (冰心)
10. นวนิยายเรื่อง *ตำนานกับข้าวคู่* ทรงแปลจากเรื่อง 双食记 โดย ซูเฉี่ยว (苏俏)
11. บทละครพูดเรื่อง *ร้านน้ำชา* ทรงแปลจากเรื่อง 茶馆 โดยเหลาเส่อ (老舍)
12. *ความรักใดจะไม่ปวดร้าว* ทรงแปลจากเรื่อง 哪一种爱不疼 โดย ซวนหนี่ (川妮)
13. นวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ไปอินน่า หมูบ้านลับลิ้มฝั่งน้ำ* ทรงแปลจากเรื่อง 白银那 โดย ฉือจื่อเจี้ยน (迟子建)
14. ความเรียงเรื่อง *คำไว้อาลัยหมา* ทรงแปลจากเรื่อง 狗的悼文 โดยม่อเหยียน (莫言)
15. ความเรียงเรื่อง *ซุบที่อร่อยช่างน่ากลัวยิ่ง* ทรงแปลจากเรื่อง 好喝的汤是“可怕”的! โดย ซูเฉี่ยว และ
16. ความเรียงเรื่อง *กินหม้อไฟในหน้าร้อน* ทรงแปลจากเรื่อง 为什么我们爱在大夏天吃热腾腾的火锅? โดย ซูเฉี่ยว เช่นเดียวกัน

ชาวจีนมีคำกล่าวที่ว่า 民以食为天 หมายถึง ราษฎรถือเรื่อง



อาหารการกินเป็นสิ่งสำคัญเท่าฟ้า หากพิจารณาจากพระราชนิพนธ์  
แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยทั้งหมด จะพบว่าเกือบทุกเรื่องปรากฏชื่อ  
อาหารชนิดต่างๆ ที่ตัวละครเอ่ยถึงหรือรับประทาน อาหารบางชนิด  
อาจเป็นอาหารจีน บางครั้งก็อาจมีชื่ออาหารฝรั่งปะปนอยู่ในบางเรื่อง  
สิ่งที่น่าสนใจคือ เนื่องจากอาหารนั้นเป็นสิ่งที่มีความเฉพาะตัวทาง  
วัฒนธรรม การแปลชื่ออาหารจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง จึง  
อาจไม่ใช่เรื่องง่าย หากตัวบทต้นฉบับปรากฏชื่ออาหารที่วัฒนธรรม  
ภาษาปลายทางไม่มี จึงเป็นที่น่าศึกษาว่า สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า  
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงใช้  
กลวิธีการแปลใดในการถ่ายทอดชื่ออาหารจากรวมสมัย  
ภาษาจีนทั้ง 16 เรื่องออกมาเป็นภาษาไทย ให้ปวงชนชาวไทยได้อ่าน

บทความนี้ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลชื่ออาหารในผลงาน  
พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระกนิษฐาธิราช  
เจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดย  
คัดเลือกชื่ออาหารจากตัวบทต้นฉบับภาษาจีน โดยแบ่งออกเป็น 3  
หมวดได้แก่อาหารคาว อาหารหวาน และเครื่องดื่ม ก่อนจะนำมา  
เทียบกับบทพระราชนิพนธ์แปลภาษาไทย จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์  
ว่าแต่ละชื่ออาหารนั้น ทรงใช้กลวิธีการแปลแบบใด โดยใช้ทฤษฎีของ  
วินัยและดาร์เบลเนตต์เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์

สำหรับตัวบทที่ใช้ในการศึกษา ตัวบทต้นฉบับภาษาจีนได้มา  
จากการสืบค้นเว็บไซต์อ่านหนังสือออนไลน์ ซึ่งมีค่อนข้างหลากหลาย

ในประเทศจีน สำหรับต้นฉบับแปลโดยกรมสมเด็จพระเทพฯ นั้น จะอยู่ในรูปแบบหนังสือเล่มและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

### การแบ่งประเภทกลวิธีการแปลโดยวินัยและดาร์เบลเน็ต

กลวิธีการแปล คือวิธีการที่นักแปลใช้ในการแปลตัวบทจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง เพื่อให้ได้ตัวบทแปลที่สามารถถ่ายทอดความหมายของต้นฉบับได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Jääskeläinen, 1993, p. 116) นักวิชาการที่เสนอกลวิธีการแปลลักษณะต่างๆ นั้นมีมากมาย ในจำนวนนั้นคือวินัยและดาร์เบลเน็ต (J.P.Vinay and J. Darbelnet) นักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ที่ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างภาษาฝรั่งเศสและภาษาอังกฤษ ก่อนจะสรุปออกมาเป็นกลวิธีการแปลทั้ง 7 กลวิธี ในบทความ A Methodology for Translation ซึ่งเป็นบทความภาษาฝรั่งเศสที่เผยแพร่ใน ค.ศ. 1958 ก่อนจะแปลเป็นภาษาอังกฤษในภายหลัง

กลวิธีการแปลของวินัยและดาร์เบลเน็ตนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 7 กลวิธี<sup>5</sup> ได้แก่

1. Borrowing คือ การยืมคำหรือข้อความในภาษาต้นทางมาใช้ในภาษาปลายทางโดยตรง วิธีการเช่นนี้ หากเป็นการยืมคำ

---

<sup>5</sup> เนื้อหาเกี่ยวกับกลวิธีการแปลของวินัยและดาร์เบลเน็ต สรุปจากสรุปจาก Introducing Translation Studies, 3rd Edition โดย Jeremy Munday (2016, pp. 86-89) โดยตัวอย่างที่เป็นภาษาไทยหรือจีนนั้น ผู้วิจัยเพิ่มเติมเอง สำหรับตัวอย่างภาษานั้น ผู้วิจัยคิดขึ้นโดยอ้างอิงจากตัวอย่างเดิมของวินัยและดาร์เบลเน็ตอีกทอดหนึ่ง





ในภาษาที่ใช้ชุดตัวอักษรชุดเดียวกัน เช่น อักษรโรมัน ก็จะมี  
สะดวกมาก แต่หากเป็นตัวอักษรคนละชุดกัน เช่น การยืมคำ  
ภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย ก็จะต้องยืมผ่านการทับศัพท์  
เช่น คอมพิวเตอร์ เปียโน เป็นต้น

2. Calque คือ การยืมแบบพิเศษ หรือการยืมแบบแปล โดย  
เป็นการสร้างคำใหม่ในภาษาปลายทางด้วยการยืมโครงสร้าง  
ทางภาษาของภาษาต้นทางมาใช้ เช่น ในภาษาไทย เรา  
บัญญัติคำว่า โลกาวัดน์ มาจากคำว่า Globalization ใน  
ภาษาอังกฤษ เป็นต้น
3. Literal Translation คือการแปลตรงตัว ซึ่งวิเนียและดาร์  
เบลเนตต์ระบุว่า เป็นกลวิธีที่พบบ่อยที่สุด หากภาษาต้นทาง  
และปลายทางนั้นเป็นภาษาในตระกูลเดียวกัน ทั้งนี้ วิเนีย  
และดาร์เบลเนตต์เชื่อว่า การแปลตรงตัวนั้นเป็นกลวิธีการ  
แปลที่ดี ผู้แปลควรยึดถือวิธีการดังกล่าว หากคำหรือความที่  
แปลออกมาสามารถเก็บความในภาษาต้นฉบับไว้ได้ครบ
4. Transposition คือ การเปลี่ยนประเภทของคำโดยไม่เปลี่ยน  
ความหมาย เช่น ต้นฉบับเป็นคำกริยาวิเศษณ์ แต่เมื่อแปล  
ออกมาเป็นภาษาปลายทางแล้ว ปรับให้เป็นคำกริยาแทน  
เช่น ภาษาต้นฉบับอาจแปลตรงได้ว่า He will soon be  
back. แต่เมื่อแปลเป็นภาษาปลายทาง ผู้แปลอาจเปลี่ยนคำ  
เป็น He will hurry to be back. คือเปลี่ยนจาก soon ซึ่ง

เป็นคำกริยาวิเศษณ์ มาเป็น hurry ซึ่งเป็นคำกริยา ดังนี้เป็นต้น

5. Modulation คือ การเปลี่ยนมุมมองของภาษาต้นทาง เมื่อทำการแปลไปเป็นภาษาปลายทาง เช่น ในภาษาต้นทางเขียนว่า You can have it. แต่ในภาษาปลายทางแปลออกมาว่า I'll give it to you. ซึ่งเป็นการมองจากคนละมุมกัน แม้ความหมายจะเหมือนกันก็ตาม เป็นต้น
6. Équivalence คือ การถ่ายทอดความหมายของคำหรือข้อความในภาษาต้นฉบับออกมาในภาษาปลายทาง ด้วยการใช้คำที่แตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง แต่ให้ความหมายแบบเดียวกัน กลวิธีการแปลเช่นนี้ อาจพบบ่อยในการแปลสำนวน เช่น คิ้วโก่งดั่งคันศร หากแปลออกเป็นภาษาจีน ก็จะกลายเป็น คิ้วโก่งดั่งใบหลิว (柳叶弯眉) เป็นต้น
7. Adaptation คือ การดัดแปลง ซึ่งก็คือการปรับเปลี่ยนภาษาต้นทางเมื่อพบว่าความหมายเชิงวัฒนธรรมของคำในภาษาต้นทางจะเปลี่ยนไป หากแปลตรงตัวเป็นภาษาปลายทาง ทั้งนี้วีเนย์และดาร์เบลเนต ได้ยกตัวอย่างว่า หากเราจะแปลคำว่า cricket ในบริบทประเทศอังกฤษเป็นภาษาฝรั่งเศส นักแปลอาจต้องปรับกีฬาชนิดนี้ให้เป็น Tour de France แทน จึงจะสามารถสะท้อนความสำคัญและค่านิยมที่ชาวอังกฤษมีต่อกีฬาคริกเก็ตออกมาได้อย่างใกล้เคียง



## บททวนวรรณกรรม

พระราชนิพนธ์แปลจีนในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีนั้น เป็นหัวข้อวิจัยที่ได้รับความสนใจจากวงวิชาการชาวไทยมากพอสมควร โดยเมื่อสืบค้นจากเว็บไซต์ Thai Journal Online พบบทความวิชาการที่กล่าวถึงงานพระราชนิพนธ์แปลจีนมากถึง 7 บทความ ยกตัวอย่างเช่น บทความวิชาการเรื่อง “พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยศาสตราจารย์ ดร.รีณทัย สัจจพันธ์ โดยในบทความดังกล่าว ผู้เขียนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์แปลในกรมสมเด็จพระเทพฯ จากภาษาต่างๆ ก่อนจะเข้าสู่เนื้อหาหลักที่ว่าด้วยพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยจำนวน 9 เรื่องจากหนังสือ 6 เล่ม ได้แก่ ฝีเสื่อ เมฆเห็นน้ำไหล หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า นารีนครา ตลอดกาลนะนานแคไทน และ รอยยิ้มของน้ำตาและหัวใจ ทั้งนี้ การวิเคราะห์คุณค่าและภาพสะท้อนจากผลงานพระราชนิพนธ์แปลจีน มีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงความสำคัญของงานวรรณกรรมที่กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงเลือกมาถ่ายทอดแก่ปวงชนชาวไทยได้อย่างลึกซึ้ง งานเขียนเหล่านั้น “สะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงของการเมืองและสังคมจากระบบคอมมิวนิสต์มาจนถึงยุคสมัยใหม่ที่เป็นระบบทุนนิยมและบริโคโนนิยมมีบทบาทสำคัญ...ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวจีน” (2559, น. 1) แต่ใน

ขณะเดียวกันก็สามารถ “สะท้อนให้เห็นภาพของสังคมไทยซึ่งกำลัง  
เผชิญวิกฤติจากความเปลี่ยนแปลง” (น. 1) ได้เช่นเดียวกัน

ก่อก็คดี ธรรมเจริญกิจ และ อภิตี เจริญเสนีย์ ได้แนะนำ  
พระราชนิพนธ์แปลเรื่อง *ตลอดกาลน่านานแคไหนด* พร้อมทั้ง  
สอดแทรกบทวิเคราะห์ด้านกลวิธีการแปล ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ  
ภาษาและวัฒนธรรม ในบทแนะนำหนังสือเรื่อง “*ตลอดกาลน่านาน  
แคไหนด* หนึ่งในพระอัจฉริยภาพด้านการแปลในสมเด็จพระเทพรัตนราช  
สุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยแบ่งกลวิธีที่น่าสนใจซึ่งพบใน *ตลอด  
กาลน่านานแคไหนด* เป็น 5 ประเด็น ได้แก่ การถ่ายอักษร (ซึ่งก็คือ  
การทับศัพท์) การแทนที่ด้วยสิ่งที่ปรากฏในวัฒนธรรมในภาษาแปล  
การถ่ายอักษรและการเพิ่มข้อมูลใหม่ การถ่ายอักษรประกอบกับคำ  
จำแนกประเภทอย่างกว้างๆ และ การใช้คำเทียบเคียงและการอธิบาย  
ความ ทั้งนี้ คณะผู้เขียนได้ยกตัวอย่างที่น่าสนใจ เช่น ทรงแปล  
กริยาวลี 爱睡 “大” 字 ด้วยการนำคำในภาษาไทยมาแทนที่ เป็น  
“นอนตีแปดบนเตียงใหญ่” แต่ไม่ทรงเลือกที่จะถ่ายความออกมา  
ตรงๆ จากตัวบทต้นฉบับ เป็น “นอนเป็นรูปตัวอักษร 大” เป็นต้น  
(2559, น. 215)

อย่างไรก็ดี แม้ผู้เขียนจะเห็นว่าการจำแนกกลวิธีการแปล  
ของก่อก็คดี ธรรมเจริญกิจและอภิตี เจริญเสนีย์ มีความน่าสนใจ แต่  
เนื่องจากการจำแนกกลวิธีดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับกลวิธีการแปล  
ของวิเนย์และดาร์เบลเนตต์ ซึ่งเป็นทฤษฎีการแปลที่แพร่หลายมานาน



แล้ว บทความชิ้นนี้จึงเลือกจำแนกวิธีการแปลชื่ออาหารในพระราช  
นิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ด้วยทฤษฎีดังกล่าว

## ผลการศึกษา

การปรากฏของชื่ออาหาร ไม่ว่าจะเป็นอาหารคาว อาหาร  
หวาน หรือเครื่องดื่มในพระราชนิพนธ์แปลจากภาษาจีนทั้ง 16 เรื่อง  
ดังกล่าวข้างต้นนั้น มักจะปรากฏตามเนื้อเรื่องในชีวิตประจำวันของ  
ตัวละครต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่อยู่ในเรื่อง *นารีนคร* อาหารป่า  
ในเรื่อง *ไต้ฝุ่นน้ำ หมูบ้านลับสี่ริมฝั่งน้ำ* หรือจะเป็นอาหารที่เสิร์ฟกัน  
ในโรงน้ำชาในกรุงปักกิ่ง ในบทละครพูดเรื่อง *ร้านน้ำชา* กล่าวคือ  
อาหารต่างๆ เหล่านั้น ทั้งที่เป็นอาหารจีนถิ่นต่างๆ หรืออาหาร  
ต่างประเทศ ล้วนปรากฏขึ้นเพื่อให้สะท้อนภาพชีวิตของตัวละคร  
อย่างไรก็ดี สำหรับความเรียงเรื่อง *ซูปที่อร่อยช่วงน้ำกัลยง* และ *กิน  
หม้อไฟในหน้าร้อน* รวมไปถึงนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ตำนานกับข้าวคู่*  
โดยซูเฉียนนั้น อาหารปรากฏภายในงานเขียนทั้งสามเรื่องในฐานะตัว  
เอกที่มีความสำคัญ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ทำการแบ่งชื่ออาหารที่ปรากฏในผลงานพระ  
ราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่  
อาหารคาว อาหารหวาน และเครื่องดื่ม โดยปรากฏชื่ออาหารคาว  
ทั้งสิ้น 97 รายชื่อ ชื่ออาหารหวาน 25 รายชื่อ และชื่อเครื่องดื่ม 19  
รายชื่อ รวมเป็น 141 รายชื่อ อนึ่งในการเก็บข้อมูลนั้น หากชื่ออาหาร  
ปรากฏซ้ำกันในพระราชนิพนธ์แปลเรื่องเดียวกัน จะคัดชื่ออาหารนั้น

เพียงครั้งเดียว แต่หากชื่ออาหารชนิดเดียวกันนี้ ปรากฏอยู่ในพระราช  
นิพนธ์แปลคนละเรื่อง ก็จะต้องคงชื่ออาหารนั้นเอาไว้ จึงอาจทำให้ชื่อ  
อาหารชนิดเดียวกัน อาจถูกนำมาคิดเป็นความถี่มากกว่าหนึ่งครั้ง

ผลการวิเคราะห์กลวิธีการแปลอาหารแต่ละประเภท มี  
ดังต่อไปนี้

| กลวิธีการแปล                        | ความถี่   | ร้อยละ     |
|-------------------------------------|-----------|------------|
| การยืมคำ                            | 2         | 2.06       |
| การแปลตรงตัว                        | 66        | 68.04      |
| การแทนที่ทางวัฒนธรรม                | 15        | 15.46      |
| การดัดแปลง                          | 12        | 12.37      |
| การยืมคำ/การแปลตรงตัว               | 1         | 1.03       |
| การแทนที่ทางวัฒนธรรม/<br>การดัดแปลง | 1         | 1.03       |
| <b>รวม</b>                          | <b>97</b> | <b>100</b> |

ตารางที่ 1 กลวิธีการแปลชื่ออาหารคาว

ในบรรดาชื่ออาหารที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์แปล  
วรรณกรรมจีนร่วมสมัยนั้น อาหารคาวมีจำนวนมากที่สุด พบทั้งสิ้น  
97 รายชื่อ โดยกลวิธีที่ทรงเลือกใช้มากที่สุดคือการแปลตรงตัว 66  
รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 68.04 รองลงมาคือการแทนที่ทางวัฒนธรรม



พบ 15 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15.46 ลำดับที่สามคือการตัดแปลง พบ 12 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 12.37 ลำดับที่สี่คือการยืมคำ พบ 2 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 2.06 และลำดับที่ห้ามีสองกลวิธี พบอย่างละ 1 รายชื่อ ได้แก่การการยืมคำร่วมกับการแปลตรงตัว และการแทนที่ทางวัฒนธรรมร่วมกับการตัดแปลง คิดเป็นร้อยละ 1.03

| กลวิธีการแปล                  | ความถี่   | ร้อยละ     |
|-------------------------------|-----------|------------|
| การยืมคำ                      | 2         | 8          |
| การแปลตรงตัว                  | 17        | 68         |
| การตัดแปลง                    | 5         | 20         |
| การยืมคำ/การแทนที่ทางวัฒนธรรม | 1         | 4          |
| <b>รวม</b>                    | <b>25</b> | <b>100</b> |

ตารางที่ 2 กลวิธีการแปลชื่ออาหารหวาน

นอกจากอาหารคาว ซึ่งเป็นประเภทอาหารที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยมากที่สุดแล้ว วรรณกรรมทั้ง 16 เรื่องนั้น ก็ได้กล่าวถึงอาหารหวาน เป็นจำนวนพอสมควร คือพบทั้งสิ้น 25 รายชื่อ อนึ่ง อาหารหวานในที่นี้ หมายถึงอาหารทานเล่นที่ไม่ใช่อาหารมื้อหลักและไม่จำเป็นต้องมีรสชาติหวานแต่อย่างใด เช่น เมล็ดแตงโม เป็นต้น

ทั้งนี้ กลวิธีการแปลที่กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงใช้ในการ  
แปรรูปอาหารหวานนั้น พบทั้งสิ้น 4 กลวิธี โดยกลวิธีที่พบมากที่สุด  
คือการแปลตรงตัว เช่นเดียวกับการแปลชื่ออาหารคาว ปรากฏ 17  
รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมาคือการดัดแปลง พบ 5 รายชื่อ  
คิดเป็นร้อยละ 20 ถัดจากนั้นคือการยืมคำ พบ 2 รายชื่อ คิดเป็นร้อย  
ละ 8 และสุดท้ายคือการผสมกันระหว่างการยืมคำและการแทนที่ทาง  
วัฒนธรรม พบเพียง 1 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 4

| กลวิธีการแปล          | ความถี่   | ร้อยละ     |
|-----------------------|-----------|------------|
| การยืมคำ              | 3         | 15.79      |
| การแปลตรงตัว          | 12        | 63.16      |
| การดัดแปลง            | 1         | 5.26       |
| การยืมคำ/การแปลตรงตัว | 3         | 15.79      |
| <b>รวม</b>            | <b>19</b> | <b>100</b> |

### ตารางที่ 3 กลวิธีการแปลชื่อเครื่องดื่ม

ชื่ออาหารประเภทที่ปรากฏน้อยที่สุดในพระราชนิพนธ์แปล  
วรรณกรรมจีนร่วมสมัยได้แก่เครื่องดื่ม โดยปรากฏทั้งเครื่องดื่มร้อน  
เย็น เครื่องดื่มสไลต์จีนและต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น 19 รายชื่อ จาก  
การวิเคราะห์พบกลวิธีการแปลทั้งสิ้น 4 กลวิธี โดยอันดับที่หนึ่งคือ  
การแปลตรงตัว พบมากที่สุดคือ 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 63.16  
รองลงมาเป็นการยืมคำ และการยืมคำร่วมกับการแปลตรงตัว พบ





เท่ากันคือกลวิธีละ 3 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 15.79 ส่วนกลวิธีการ  
แปลที่พบน้อยที่สุดสำหรับชื่อเครื่องดื่ม คือการตัดแปลง พบเพียง 1  
รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 5.26

### ข้อสังเกตเกี่ยวกับการกลวิธีการแปล

1. การแปลตรงตัวในงานวิจัยชิ้นนี้ หมายรวมถึงการแปลตรง  
ตัวด้วยคำที่ตรงกัน เช่น ทรงแปล 红薯稀饭 เป็น ข้าวต้มมันเทศ  
หรือทรงแปล 咖啡 เป็น กาแฟ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึง  
การแปลตรงตัวร่วมกับการเสริมคำบางคำลงไปในบทแปล เช่น ทรง  
แปลคำว่า 肉丝 เป็นหมูฉีกฝอย โดยเพิ่มคำว่า “ฉีก” ซึ่งอาจไม่มีใน  
ภาษาจีนลงไปในการแปล เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น

2. กลวิธีที่น่าสนใจอย่างหนึ่งที่ทรงเลือกใช้ในการแปลชื่อ  
อาหาร คือการแทนที่ทางวัฒนธรรม ทรงเลือกใช้ชื่ออาหารใน  
วัฒนธรรมไทย ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอาหารในต้นฉบับภาษาจีนมา  
แปลชื่ออาหารต่างๆ เช่น ทรงใช้คำว่า “ก๋วยเตี๋ยว” หรือ “บะหมี่”  
แปลคำว่า 面 ซึ่งเป็นอาหารเส้นชนิดหนึ่งในภาษาจีน เช่น ก๋วยเตี๋ยว  
แห้ง (热干面) บะหมี่น้ำใส่ไก่ (鸡丝汤面) บะหมี่ผัดแห้งเสฉวน  
(担担面) บะหมี่เนื้อไต้หวัน (台湾牛肉面) บะหมี่หมูสับ  
(烂肉面) อนึ่ง ผู้วิจัยมองว่า 面 ในภาษาจีนนั้นไม่เท่าตรงกับคำว่า  
“บะหมี่” หรือ “ก๋วยเตี๋ยว” ในภาษาไทยร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งในแง่  
สีสัมผัสหรือรสสัมผัส แต่เนื่องจากคนไทยคุ้นเคยกับ “บะหมี่” และ  
“ก๋วยเตี๋ยว” ซึ่งกลายเป็นอาหารในวัฒนธรรมไทยไปแล้วเป็นอย่างดี

การนำคำที่มีอยู่แล้วในวัฒนธรรมปลายทาง ซ้ำยังเป็นคำที่บ่งชี้ถึงอาหารที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอาหารในวัฒนธรรมต้นทาง จึงเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจ และทำให้บทแปลอ่านได้อย่างลื่นไหล

3. กลวิธีการยืมคำที่พบในการแปลชื่ออาหารทั้งสามประเภทนั้น เป็นการยืมในลักษณะทับศัพท์ทั้งหมด โดยบางครั้งจะทรงเติมคำไว้ข้างหน้าคำทับศัพท์นั้น เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนว่าคำทับศัพท์จากภาษาจีนดังกล่าวคือสิ่งใด เช่น ทรงแปลคำว่า 花翅子 เป็น ปลาหัวชื้อจื่อ หรือคำว่า 牙各答酒 เป็น เหล้าผลหยาเก้อตา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บางครั้งก็ทรงถอดเสียงชื่ออาหารในภาษาจีนเป็นภาษาไทยโดยตรง ไม่ทรงเพิ่มหรือเสริมคำใดอีก เช่น ทรงแปลคำว่า 窝窝头 เป็น วอวโถว เป็นต้น

4. ในการแปลชื่อเครื่องดื่มที่ระบุยี่ห้อ กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงเลือกใช้กลวิธีการแปลตรงตัว กล่าวคือแปลความหมายของชื่อยี่ห้อสินค้าดังกล่าวออกอย่างตรงตัว ไม่ทรงทับศัพท์ เช่น น้ำอัดลมตราขั้วโลกเหนือ (北冰洋汽水) เบียร์ตราห้าดาว (五星啤酒) เป็นต้น

5. เหตุที่งานวิจัยชิ้นนี้ไม่ปรากฏกลวิธีการแปลแบบที่ 4 การเปลี่ยนประเภทของคำโดยไม่เปลี่ยนความหมาย (transposition) และกลวิธีการแปลแบบที่ 5 การเปลี่ยนมุมมองของภาษาต้นทาง (modulation) นั้น เนื่องจากผู้วิจัยมองว่า ภาษาไทยกับภาษาจีนมีความแตกต่างทางโครงสร้างภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ภาษาจีน



มักวางคำขยายเอาไว้หน้าคำหลัก (Lu, 2005, p. 12) เช่น วาง คำคุณศัพท์ไว้ข้างหน้าคำนาม (ประพิณ มโนมัยวิบูล, 2541, น. 15) นั้น ส่งผลให้เมื่อต้องถ่ายถอดออกมาเป็นภาษาไทย ที่มีกวางคำขยายไว้ข้างหลังคำหลัก (นววรรณ พันธุมธธา, 2558, น. 37-88) หากผู้แปล ยังคงรักษาตำแหน่งของคำตามภาษาจีนเอาไว้เช่นเดิม ไม่สลับตำแหน่งของคำ ก็จะทำให้การสื่อสารไม่บรรลุผล เพราะได้คำแปลเป็นภาษาไทยที่อ่านไม่เข้าใจหรือความหมายผิดเพี้ยนไปอย่างสิ้นเชิง เช่น 白马 จะกลายเป็น “ขาวม้า” ไม่ใช่ “ม้าขาว” ซึ่งประเด็นนี้อาจแตกต่างจากการแปลระหว่างภาษาในยุโรปบางคู่ภาษา ที่การแปลตรงตัวยังสามารถคงลำดับคำได้โดยทำให้สารที่ต้องการจะสื่อ นั้นผิดเพี้ยนไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมองว่าการแปลโดยสลับตำแหน่งของคำ หรือสลับมุมมองของประโยคทั้งที่คำศัพท์ยังคงเดิมนั้น อยู่ในขอบเขตของการแปลตรงตัวสำหรับคู่ภาษาจีน - ไทย

### ตัวอย่างการแปล

สำหรับเนื้อหาในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างการแปลชื่ออาหารจากพระราชานิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัย ในกรมสมเด็จพระเทพฯ ทั้งนี้ ตัวอย่างที่คัดเลือกมานี้ มุ่งเน้นที่จะสะท้อนให้เห็นกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันไป

## ตัวอย่างที่ 1

……冰冰则做了车前草芹菜汤给他喝。

(Shu, 2020)

...ส่วนปิงปิงทำซุ๊ปใส่หญ้าเซอเฉียน ใส่ขึ้นฉ่ายให้เขา

(ชูเฉี่ยว, 2558, น. 84)

ประโยคข้างต้นคัดมาจากนวนิยายขนาดสั้นเรื่อง *ตำนานกับข้าวคู่* ซึ่งเป็นเรื่องราวของชายคนหนึ่งที่มีพฤติกรรมคบซ้อน คบหากับผู้หญิงสองคนคือปิงปิงและเหมียนเหมียนพร้อมกัน และในภายหลังก็พบว่าแท้จริงแล้วปิงปิงและเหมียนเหมียนร่วมมือกันทำร้ายเขาด้วยการให้กินอาหารที่หากินด้วยกันแล้วอาจจะเป็นพิษ ส่งผลเสียต่อสุขภาพ สำหรับข้อความดังกล่าว ปรากฏในตอนที่ ชายคนนี้ล้มป่วย และปิงปิงได้ทำซุ๊ปให้เขาดื่มเพื่อฟื้นฟูสุขภาพ

คำว่า “หญ้าเซอเฉียน” กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงใช้วิธีการยืมคำด้วยการทับศัพท์ภาษาจีนกลางจากคำว่า 车前草 ซึ่งเป็นสมุนไพรชนิดหนึ่งของประเทศจีน โดยทรงเพิ่มคำว่า “หญ้า” เข้าไปเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้นว่าสิ่งนี้คือพืชชนิดหนึ่ง ทั้งนี้ ทรงใช้วิธีการยืมแบบทับศัพท์ แต่ไม่ทรงเลือกแปลตรงตัวด้วยคำว่า “ผักกาดน้ำ” ซึ่งเป็นคำที่ตรงกันในภาษาไทย

อย่างไรก็ดี สำหรับคำว่า “ขึ้นฉ่าย” ที่ปรากฏในตัวอย่างเดียวกัน โดยแปลมาจากคำว่า 芹菜 นั้น ผู้วิจัยไม่ได้มองว่าเป็นการยืมคำผ่านการทับศัพท์แต่อย่างใด เนื่องจากคำศัพท์ที่ถอดเสียงจากภาษาจีนแต่จื๋อได้เข้ามามีอยู่ในภาษาไทยมานานแล้ว การที่กรม



สมเด็จพระเทพฯ ทรงเลือกใช้คำว่า “ขึ้นฉ่าย” ในพระราชนิพนธ์แปล จึงอาจมองได้ว่าเป็นการแปลตรงตัว แปลด้วยคำในภาษาไทยที่ ตรงกันกับคำภาษาจีนต้นฉบับ ไม่ใช่การยืมคำ

## ตัวอย่างที่ 2

……臭鱼烂虾还是她的宝贝，吃就是人生大事。  
(Chi, 2020)

...ปลาร้า กุ้งต้มเปื่อย เป็นสมบัติล้ำค่าของนาง การ  
กินเป็นเรื่องใหญ่ในชีวิตมนุษย์  
(ฉือลี่, 2556, น. 112)

ประโยคตัวอย่างนี้มาจากนวนิยายเรื่อง *นารินทร์ครว* ซึ่งบอกเล่าเรื่องราวของสตรีสามรุ่นที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในมิติต่างๆ ภายใต้อากหลังคือเมืองอุ๋ฮั่นในประเทศจีน ทั้งนี้ประโยคดังกล่าว ปรากฏในเนื้อความตอนที่มีเจี๋ยพุดถึงตำราเฉพาะในการทำกับข้าวของมารดาของเธอ

หากจะแปลคำว่า 臭鱼 ด้วยวิธีการแปลตรงตัว เน้นถ่ายทอดรูปศัพท์เดิมในภาษาจีน เราก็อาจจะได้คำแปลภาษาไทยว่า “ปลาเหม็น” อย่างไรก็ตามก็ดี กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงเลือกใช้กลวิธีการแทนที่ทางวัฒนธรรม หรือ *équivalence* โดยทรงใช้ชื่ออาหารที่ชาวไทยรู้จักคืออย่าง “ปลาร้า” มาแทนที่คำดังกล่าว แม้ว่าภาพของ ปลาร้า และ 臭鱼 ในความคิดของชาวไทยและชาวจีน อาจจะไม่เท่ากัน อย่างแนบสนิท แต่การแทนที่ทางวัฒนธรรมในลักษณะนี้ ก็สามารถ

จะช่วยให้ผู้อ่านชาวไทยเห็นภาพอาหารจีนชนิดที่มีลักษณะใกล้เคียงกันนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (นุชนาท จันท์เจือศิริ, 2563, น. 18)

### ตัวอย่างที่ 3

热干面加一只面窝配鸡蛋米酒。

(Chi, 2020)

ก๋วยเตี๋ยวแห้งกับเมี่ยนวอ (ขนมแก้วตาโบ) กินกับเหล้าข้าวใสไข่  
(ฉือลี่, 2556, น. 38)

ตัวอย่างนี้คัดมาจากพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง *นารีนคร* โดยปรากฏในตอนและผู้เขียนเล่าถึงวัฒนธรรมการกินดื่มของชาวอุฮั่น โดยประโยคดังกล่าวปรากฏชื่ออาหารมากถึง 3 ชนิด คือ 热干面 面窝 และ 鸡蛋米酒 แต่เนื่องจากตัวอย่างที่ 3 นี้จะกล่าวถึงการแปลอาหารหวาน จึงจะพรรณนาวิเคราะห์เฉพาะคำว่า 面窝 เท่านั้น

面窝 เป็นขนมที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของมณฑลอุฮั่น มีลักษณะคล้ายคลึงกับขนมไทยที่มีชื่อว่า “ขนมแก้วตาโบ” ในการแปลชื่อขนมดังกล่าว กรมสมเด็จพระเทพฯ จึงทรงใช้กลวิธีการแปลทั้งแบบการยืมคำและการแทนที่ทางวัฒนธรรมไปพร้อมกัน โดยทรงยืมคำภาษาจีนด้วยการทับศัพท์ตามสำเนียงภาษาจีนกลางเป็น “เมี่ยนวอ” ก่อน จากนั้นจึงใส่ชื่อขนมไทยที่มีลักษณะคล้ายกันไว้ในวงเล็บ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น (นุชนาท จันท์เจือศิริ, 2563, น. 21)



#### ตัวอย่างที่ 4

.....她从饭店西餐厅订了一个特大号的“黑森林”蛋糕，又买了一瓶价格适中的“长城干红”

(Tie, 2000)

...เขาตั้งใจไม่เชิญใครเลย มีแต่เขากับกวนผิงหยู่ เขาสั่งเค้ก “แบล็กฟอเรสต์” ก่อนโตจากโรงแรม และซื้อไวน์แดงยี่ห้อ “กำแพงเมืองจีน”

(เถียนหนิง, 2557, น. 55)

ตัวอย่างข้างต้นคิดมาจากนวนิยายเรื่อง *ตลอดกาลนะนานแค่ไหน* นวนิยายขนาดสั้นที่สะท้อนให้เห็นว่าคุณกรมเก๋าโบราณเป็นสิ่งที่น่าโหยหาในยุคปัจจุบัน ที่สังคมจีนเจริญเติบโตทางวัตถุมาขึ้นทุกขณะ (รีนฤทัย สัจจพันธุ์, 2559, น. 23) ผ่านตัวละคร ไปด้าสิ่งนางเอกของเรื่องผู้โหยหาความรัก ประโยคข้างต้นเป็นตอนที่ไปด้าสิ่งเชื้อเชิญชายหนุ่มชื่อกวนผิงหยู่มารับประทานอาหารร่วมกัน

การที่กรมสมเด็จพระเทพฯ ทรงแปลคำว่า “黑森林” 蛋糕 เป็นเค้ก “แบล็กฟอเรสต์” ในภาษาไทยนั้น หากมองเผินๆ อาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นการทับศัพท์ เนื่องจาก “แบล็กฟอเรสต์” นั้นถอดเสียงมาจาก black forest ในภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมองว่า ตัวอย่างนี้เป็นการแปลตรงตัว เนื่องจากหากเรานำต้นฉบับภาษาจีนมาเทียบกับคำแปลภาษาไทย คือนำ “黑森林” 蛋糕 มาเป็นตัวตั้ง ก็จะพบว่าหากทรงแปลด้วยการทับศัพท์จริงๆ ก็จะต้องแปลเป็น เค้ก “เฮยเซินหลิน” ไม่ใช่ “แบล็กฟอเรสต์” แต่อย่างไร ผู้วิจัยจึงสรุปว่า

ในกรณีนี้ ทรงใช้คำที่มีอยู่แล้วในภาษาไทย มาแปลคำที่บ่งชี้ถึงสิ่งเดียวกันในภาษาจีนต้นฉบับ นับว่าเป็นกลวิธีการแปลตรงตัว

นอกจากนี้ ตัวอย่างดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่าภาษาจีนและภาษาไทยมีวิธีการหยิบยืมชื่อขนมเค้ก “black forest” มาใช้ในภาษาของตนด้วยกลวิธีการแปลที่แตกต่างกันอีกด้วย โดยในภาษาจีนเลือกที่จะแปลชื่อขนมเค้กดังกล่าวจากภาษาอังกฤษด้วยกลวิธีการแปลตรงตัวเป็น ขนมเค้ก “ป่าดำ” (黑森林蛋糕) แต่สำหรับภาษาไทยนั้น คนไทยเลือกที่จะยืมชื่อขนมชนิดนี้จากภาษาอังกฤษด้วยวิธีการถอดเสียงชื่อขนมมาโดยตรง เป็นเค้ก “แบล็กฟอเรสต์”

### ตัวอย่างที่ 5

他吃了一碗鸡丝汤面，一个花卷，几片火腿和几片榨菜。他伸了一个懒腰，点起一支烟，吸了几口就掐灭了。

(Wang, 2020)

เขารับประทานบะหมี่น้ำใส่ไก่ หม่านโถว หมูแฮม และผักเสฉวน เขาบิดขี้เกียจ แล้วจุดบุหรี่สูบ 1 มวน สูบไม่กี่คำก็ขี้ดับ

(หวางเหมิง, 2537, น. 191)

ตัวอย่างข้างต้นมาจากพระราชนิพนธ์แปลเรื่อง *ผีเสื้อ* เรื่องสั้นขนาดยาวที่สะท้อนสังคมจีนช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม (رينฤทัย สัจจพันธุ์, 2559, น. 11) บอกเล่าเรื่องราวชีวิตจางซือหยวน ผู้บริหารระดับเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ที่ต้องใช้ชีวิต





ท่ามกลางความผกผันของการเมืองจีน (น. 12) ประโยคนี้ปรากฏขึ้น  
ในบทสุดท้ายของเรื่อง บอกเล่าเรื่องราวในเช้าวันหนึ่ง หลังจากที่  
จางซือหยวนกลับจากปฏิบัติภารกิจต่างเมือง

ชื่ออาหารที่ผู้วิจัยต้องการยกตัวอย่างในประโยคข้างต้น คือ  
คำว่า 花卷 ในภาษาจีน โดยอาหารชนิดนี้มีลักษณะเป็นขนมแป้งนึ่ง  
มักม้วนเป็นรูปก้นหอย (Xiandai Hanyu Cidian, 2016, p. 557)  
เนื่องจากขนมแป้งนึ่งชนิดนี้ไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในประเทศไทย  
กรมสมเด็จพระเทพฯ จึงทรงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบดัดแปลง โดย  
การเลือกใช้ชื่อขนมแป้งนึ่งแบบจีนอีกชนิดหนึ่ง ที่ชาวไทยรู้จักคุ้นเคย  
เป็นอย่างดี นั่นคือ “หม่านโถว” (หรือ 馒头 ในภาษาจีน) มาใช้แทน  
ชื่อขนมชนิดนี้

## บทสรุป

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ  
สยามบรมราชกุมารี ทรงแปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยที่มีเนื้อหา  
หลากหลายออกสู่สายตาสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ในวรรณกรรมจีน  
ที่ทรงเลือกแปลนั้น มักปรากฏชื่อของอาหารชนิดต่างๆ ทั้งจีนและ  
เทศ เนื่องจากชื่ออาหารนั้นเป็นคำเชิงวัฒนธรรม ที่อาจไม่ปรากฏใน  
วัฒนธรรมภาษาปลายทาง หรือในภาษาไทย จึงเป็นที่น่าศึกษาว่าทรง  
ใช้กลวิธีการแปลแบบไหนในการแปลคำลักษณะนี้ จากการวิเคราะห์  
งานพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยทุกเรื่อง พบว่ากลวิธีที่  
ทรงเลือกใช้บ่อยที่สุดคือการแปลตรงตัว คือทรงถ่ายทอดชื่ออาหารใน

ภาษาจีนต้นฉบับออกมาอย่างชัดเจนต่อต้นฉบับ ด้วยการเลือกแปลด้วยคำที่ตรงกันกับคำนั้นๆ ในภาษาไทย อย่างไรก็ตาม เมื่อการแปลตรงตัวไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากชื่ออาหารบางชื่อไม่ปรากฏในวัฒนธรรมไทย ก็ทรงเลือกใช้กลวิธีการแทนที่ทางวัฒนธรรม หรือการนำชื่ออาหารในภาษาไทยที่ใกล้เคียงกับคำภาษาจีนต้นฉบับมาแทนที่ เพื่อให้พระราชนิพนธ์แปลเป็นภาษาไทยที่อ่านได้สละนวล นอกจากนี้ การยืมคำด้วยการทับศัพท์ ก็เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่มีมักจะทรงเลือกใช้เช่นกัน

## บรรณานุกรม

### ภาษาไทย

- ก่อกศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ, และ อภินันท์ เจริญเสนีย์. (2559). “ตลอดกาลนะนานแค่วัน” หนึ่งในพระอัจฉริยภาพด้านการแปลในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. *วารสารการแปลและการล่าม*, 1(1): 210-219.
- ฉือจื่อเจี้ยน. (2561). *ไปอินน่า หมูบ้านลับลิ้มผิงน้ำ*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ฉือลี่. (2558). *นารินครา*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ชูเฉียว. (2558). *ตำนานกับข้าวคู่. ใน รอยยิ้มและน้ำตาของหัวใจ*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.



- กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.  
เถี่ยหนิง. (2557). *ตลอดกาลนะนานแค่วันไหน*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- นวรรรณ พันธุ์เมธา. (2558). *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชนาท จันทร์เจือศิริ. (2563). *ศึกษากลวิธีการแปลชื่ออาหารจีนในงานพระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*. โครงการงานนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจีนศึกษา สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. (2541). *ไวยากรณ์จีนกลาง*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รินฤทัย สัจจพันธุ์. (2559). พระราชนิพนธ์แปลวรรณกรรมจีนร่วมสมัยในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2): 1-33.
- หวางเหมิง. (2537). *ผีเสื้อ*. แปลโดย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

## ภาษาอังกฤษ

Jääskeläinen, Riitta. (1993). Investigating translation strategies. *Recent trends in empirical translation research 28*: 99-120.

Munday, J. (2016). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. New York: Routledge.

## ภาษาจีน

Chi, L. (2020, March 3). *Ta de cheng*. Jiu Jiu Cang Shu Wu. <https://www.99csw.com/book/8604/index.htm>

Chi, Z. (2020, May 24). *Baiyinna*. Wu Shi Er Shu Ku. [www.52shuwu.com/wenxue/33121.html](http://www.52shuwu.com/wenxue/33121.html)

Lu, J. (2005). *Xiandai Hanyu Yufa Yanjiu Jiaocheng*. Beijing: Peking University Press.

Shu, Q. (2020, May 24). *Shuang shi ji*. Jiu Jiu Cang Shu Wu. <https://www.99csw.com/book/507/index.htm>

Tie, N. (2020, March 3). *Yongyuan you duo yuan*. Ka Nu Nu Shu Fang. <https://www.kanunu8.com/book/3980/index.html>

Wang, M. (2020, May 24). *Hudie*. Millionbook. <http://www.millionbook.com/xd/w/wangmeng/wmwj/005.htm>



*Xiandai Hanyu Cidian Di Qi Ban (Contemporary Chinese Dictionary, 7<sup>th</sup> edition)*. 2016. Beijing: Commercial Press.

ภาคผนวก ก ตารางเปรียบเทียบการแปลชื่ออาหาร ประเภทอาหารคาว

| ต้นฉบับภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย                                 | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|------------------------------|---------------------|---|------|---------------------|
| 小桔灯<br>โคมส้มดวงน้อย         | 红薯稀饭                | ข้าวต้มมันเทศ                                   | 12   | literal translation |
| 双食记<br>ตำนานกับข้าวคู่       | 红腊肉                 | เนื้ออบแห้งสีแดง                                | 71   | literal translation |
|                              | 水嫩欲滴茼蒿配春笋           | ผักกาดหอมสดฉ่ำกับหน่อไม้                        | 71   | literal translation |
|                              | 翠色葱花散落在橘白相间河虾仁之上    | ต้นหอมซอยสีเขียวโรยบนเนื้อกุ้งน้ำจืดสีขาวแซมส้ม | 71   | literal translation |
|                              | 紫菜汤                 | แกงจืดสาหร่าย                                   | 71   | literal translation |
|                              | 红酒汁牛排               | สเต็กเนื้อกินกับไวน์แดง                         | 72   | literal translation |
|                              | 青咖喱羊肉               | เนื้อแกะผัดผงกะหรี่                             | 72   | literal translation |
|                              | 熏鲑鱼                 | ปลาแซลมอนรมควัน                                 | 72   | literal translation |



| ต้นฉบับภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย | ต้นฉบับภาษาจีน    | ตัวบทแปลภาษาไทย                                       | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|------------------------------|-------------------|---|------|---------------------|
|                              | 灰色蘑菇和粉嫩鸡肉的奶油鸡蓉蘑菇汤 | ซุปเห็ดสีเทาๆใส่เนื้อไก่ฉีกฝอย เป็นซุปรุ่นใส่ครีมสีขา | 72   | literal translation |
|                              | 炒鸡蛋               | ไข่เจียว  | 79   | literal translation |
|                              | 煲了人参灵芝葱姜兔肉        | ซุปรุ่นใส่โสมคนกับเห็ดหลินจือ ใส่ซิง ใส่เนื้อกระต่าย  | 84   | literal translation |
|                              | 车前草芹菜汤            | ซุปลิ้นหญ้าเซอเฉียน ใส่ซินฉ่าย                        | 84   | borrowing           |
|                              | 麻婆豆腐              | เต้าหู้รสเผ็ดซา                                       | 84   | adaptation          |
|                              | 蜂蜜豆腐羹             | ซุปรุ่นใส่ น้ำผึ้งรุ่น                                | 84   | literal translation |
|                              | 冬阴功虾汤             | ต้มยำกุ้ง   | 85   | literal translation |
|                              | 炒咸菜肉丝             | เนื้อหั่นผอยผัดกับผักดอง                              | 89   | literal translation |

| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ฉบับแปลภาษาไทย             | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย                     | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|--|---------------------|-------------------------------------|------|---------------------|
| 白银那<br>ไปอินนา หมูบ้านลับตี<br>ริมฝั่งน้ำ    | 烤鱼                  | ปลาย่าง                             | 56   | literal translation |
|  | 烧饼                  | ขนมแป้งอบ                           | 59   | équivalence         |
|  | 花翅子                 | ปลาฮิวซี้อี้จื่อ                    | 65   | borrowing           |
|  | 狗鱼被干炸               | ปลาหมาทอดแห้ง                       | 65   | literal translation |
|  | 鲑鱼炖了土豆              | ปลาตุ๋นกับมันฝรั่ง                  | 65   | literal translation |
|  | 野鸡汤                 | ซุปรูป่า                            | 81   | literal translation |
|  | 顿豆腐丧饭               | อาหารที่ทำด้วยเต้าหู้               | 95   | adaptation          |
|  | 粥                   | ข้าวต้ม                             | 108  | literal translation |
| 好喝的汤是“可怕”<br>的！<br>ซุปร้อร่อยช่างน่ากลัวยิ่ง | 罗汉果白菜干汤             | ซุปร้อร่อยยิ่งกว่าผักกาดขาว<br>แห้ง | 136  | literal translation |





| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ฉบับแปลภาษาไทย                  | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย                   | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|---|---------------------|-----------------------------------|------|---------------------|
| 为什么我们爱在大<br>夏天吃热腾腾的火<br>锅?<br>กินหม้อไฟในหน้าร้อน | 虾仁, 羊肉, 蟹棒, 贡<br>丸  | เกี่ยวกับเนื้อแกะ บู๊ต<br>ลูกชิ้น | 142  | literal translation |
|   | 麻辣火锅                | หม้อไฟเผ็ดซ่า                     | 143  | literal translation |
| 行云流水<br>เมฆเหินน้ำไหล                             | 方便面                 | บะหมี่สำเร็จรูป                   | 68   | literal translation |
|   | 肉丝                  | หมูฉีกฝอย                         | 135  | literal translation |
|   | 荷包蛋                 | ไข่ดาว                            | 136  | literal translation |
|   | 烧茄子                 | ผัดมะเขือ                         | 136  | literal translation |
|   | 牛肉粉                 | ก๋วยเตี๋ยวเนื้อวัว                | 178  | literal translation |
| 她的城<br>นารีนครา                                   | 清水挂面                | เส้นหมี่น้ำใส                     | 25   | équivalence         |
|   | 炭火烧烤                | บาร์บีคิว                         | 30   | équivalence         |

| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ฉบับแปลภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย               | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|----------------------------------|---------------------|-------------------------------|------|---------------------|
|                                  | 热干面                 | ก๋วยเตี๋ยวแห้ง                | 38   | équivelence         |
|                                  | 香椿尖子炒鸡蛋             | ยอดผักผัดไข่                  | 47   | adaptation          |
|                                  | 红烧臭鳊鱼               | ปลาเค็มน้ำแดง                 | 47   | adaptation          |
|                                  | 排骨藕汤                | แกงจืดซี่โครงหมูใส่รากบัว     | 73   | literal translation |
|                                  | 红烧带鱼                | ปลาตากบผัดซีอิ๊ว              | 77   | literal translation |
|                                  | 咸菜                  | ผักกาดดอง                     | 87   | literal translation |
|                                  | 瓦罐老鸭雪梨汤             | ซุปรืดตุ๋นกับลูกแกงเปรี้ยว    | 99   | literal translation |
|                                  | 排骨藕汤                | ซี่โครงหมูต้มรากบัว           | 99   | literal translation |
|                                  | 干烧大白鲷               | ปลาเคียวขาวตัวโตทอดผัด<br>ซอส | 100  | literal translation |
|                                  | 清炒菜薹                | ผักกาดเขียวขาวตุ๋นผัด         | 100  | adaptation          |
|                                  | 炒三丝                 | ผัดสามอย่าง                   | 100  | literal translation |



| ต้นฉบับภาษาจีนฉบับแปลภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย               | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|------------------------------|---------------------|-------------------------------|------|---------------------|
|                              | 肉丝                  | เนื้อหั่นเป็นเส้นๆ            | 100  | literal translation |
|                              | 酸包菜丝                | ผักกาดดองหั่นเป็นเส้นๆ        | 100  | literal translation |
|                              | 丝苕                  | มันเทศทำเป็นบะหมี่เส้นใส่ไส่ๆ | 100  | literal translation |
|                              | 泡姜片                 | ขิงดอง                        | 100  | literal translation |
|                              | 臭鱼                  | ปลาร้า                        | 112  | équivalence         |
|                              | 烂虾                  | กุ้งต้มเปื่อย                 | 112  | literal translation |
|                              | 炸鸡翅                 | ปีกไก่ทอด                     | 130  | literal translation |
| 蝴蝶<br>ผีเสื้อ                | 饺子                  | เกี๊ยว                        | 46   | literal translation |
|                              | 挂面                  | เส้นหมี่                      | 128  | équivalence         |
|                              | 荷包蛋                 | ไข่ดาว                        | 128  | literal translation |
|                              | 山药汤                 | ซูปร่มันเทศ                   | 128  | adaptation          |

| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ฉบับแปลภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย                        | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|----------------------------------|---------------------|--|------|---------------------|
|                                  | 小米粥                 | ข้าวต้มข้าวฟ่าง                        | 128  | literal translation |
|                                  | 老腌咸菜                | ผักดอง                                 | 144  | literal translation |
|                                  | 浓浓的包谷糝子粥            | ข้าวต้มข้นๆ มีเม็ดข้าวโพด<br>บดละเอียด | 144  | literal translation |
|                                  | 腌猪肉                 | เนื้อหมูหมักเกลือ                      | 162  | literal translation |
|                                  | 豆腐和粉丝               | เต้าหู้และวุ้นเส้น                     | 184  | literal translation |
|                                  | 咸鸡蛋                 | ไข่เค็ม                                | 184  | literal translation |
|                                  | 松花蛋                 | ไข่เยี่ยวม้า                           | 184  | literal translation |
|                                  | 臭鸡蛋                 | ไข่เน่า                                | 184  | adaptation          |
|                                  | 鸡丝汤面                | บะหมี่น้ำใส่ไก่                        | 191  | equivalence         |
|                                  | 火腿和榨菜               | หมูแฮมและผักเสฉวน                      | 191  | literal translation |



| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ฉบับแปลภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย      | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|----------------------------------|---------------------|----------------------|------|---------------------|
| 永远有多远<br>ตลอดกาลนานแค่ไหน<br>ไหน | 小肚                  | กุนเชียง             | 11   | équivalence         |
|                                  | 菜粥                  | ข้าวต้มผัก           | 29   | literal translation |
|                                  | 腌雪里蕻                | ผักดอง               | 30   | adaptation          |
|                                  | 素什锦                 | ผัดผัก               | 71   | literal translation |
| 小鲍庄<br>หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า    | 小麦面                 | แป้งหมี่ขาว          | 13   | literal translation |
|                                  | 稀饭                  | ข้าวต้ม              | 20   | literal translation |
|                                  | 煎饼                  | ขนมเบื้องเค็ม        | 34   | équivalence         |
|                                  | 芋干子稀饭               | ข้าวต้มมันเทศตากแห้ง | 39   | literal translation |
|                                  | 馍                   | หม่านโถว             | 47   | adaptation          |
|                                  | 咸菜                  | ผักดอง               | 57   | literal translation |

| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ฉบับแปลภาษาไทย   | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย         | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|------------------------------------|---------------------|-------------------------|------|---------------------|
|                                    | 臭豆子                 | ถั่วเน่า                | 65   | literal translation |
|                                    | 一卷夹了大葱的煎饼           | ขนมเบื้องม้วนโรยต้นหอม  | 74   | équivalence         |
|                                    | 面条子                 | ก๋วยเตี๋ยว              | 89   | équivalence         |
| 哪一种爱不释手<br>ความรักใคร่จะไม่ปวดร้าว | 担担面                 | บะหมี่เส้นเล็กแห้งเสฉวน | 13   | adaptation          |
|                                    | 凉拌兔丁                | ออเดิร์ฟเนื้อกระต่าย    | 14   | literal translation |
|                                    | 红星兔丁                | หัวกระต่าย              | 14   | adaptation          |
|                                    | 台湾牛肉面               | บะหมี่เนื้อไต้หวัน      | 15   | équivalence         |
|                                    | 泡菜                  | ผักดอง                  | 48   | literal translation |
|                                    | 稀粥                  | ข้าวต้ม                 | 58   | literal translation |
|                                    | 白水鸡蛋                | ไข่ต้ม                  | 82   | literal translation |
|                                    | 煎鸡蛋                 | ไข่เจียว                | 100  | literal translation |



| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ฉบับแปลภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย       | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|----------------------------------|---------------------|-----------------------|------|---------------------|
| 茶馆<br>ร้านน้ำชา                  | 烂面                  | บะหมี่หมูสับ          | 18   | équivalence         |
|                                  | 咸菜                  | ผักดอง                | 45   | literal translation |
|                                  | 大饼                  | ขนมเปียะใหญ่          | 47   | literal translation |
|                                  | 腌萝卜                 | หัวไชเท้าดอง          | 51   | literal translation |
|                                  | 热汤面                 | บะหมี่น้ำร้อนๆ        | 74   | équivalence         |
|                                  | 炸酱面                 | บะหมี่ผัดซอสใส่หมูสับ | 78   | adaptation          |
|                                  | 窝窝头                 | วอวอโถว               | 88   | borrowing           |
|                                  | 炖肉                  | เนื้อตุ๋น             | 89   | literal translation |
|                                  | 杂合面疙瘩汤              | ซूपก้อนแป้งต้ม        | 102  | adaptation          |
|                                  | 面                   | บะหมี่                | 102  | équivalence         |

ภาคผนวก ข ตารางเปรียบเทียบการแปลชื่ออาหาร ประเภทอาหารหวาน

| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ต้นฉบับภาษาไทย           | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย       | หน้า | กลวิธีการแปล              |
|--|---------------------|-----------------------|------|---------------------------|
| 白银那<br>ไปอินน่า หมูบ้านลับดี<br>ริมฝั่งน้ำ | 白面馒头                | หม่านโถว              | 60   | literal translation       |
| 她的城<br>นารีนครา                            | 面窝                  | เมียนวอ (ขนมแก้วตาโบ) | 38   | borrowing/<br>équivalence |
|  | 油条                  | ปาทองโก๋              | 38   | literal translation       |
|  | 苹果派                 | พายแอปเปิ้ล           | 130  | literal translation       |
| 蝴蝶<br>ผีเสื้อ                              | 大冰砖                 | ไอศกรีม               | 17   | adaptation                |
|  | 元宵                  | ขนมหยวนเซียว          | 46   | borrowing                 |
|  | 饼干                  | ขนมปังบิสกิต          | 68   | literal translation       |





| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ต้นฉบับภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย                           | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|----------------------------------|---------------------|---|------|---------------------|
|                                  | 草莓冰淇淋               | ไอศกรีมสตอว์เบอร์รี่                      | 73   | literal translation |
|                                  | 菠萝三得                | ไอศกรีมชั้นเดียวผลไม้<br>สับปรวด          | 73   | literal translation |
|                                  | 奶油点心                | ขนมเค้กไส้ครีม                            | 74   | adaptation          |
|                                  | 巧克力                 | ช็อกโกแลต                                 | 74   | literal translation |
|                                  | 花蛋糕                 | ขนมเค้กแต่งหน้าเป็นรูป<br>ดอกไม้          | 75   | literal translation |
|                                  | 白面馍                 | แป้งหม่านเถา                              | 162  | adaptation          |
|                                  | 黍面油炸糕蘸蜂蜜            | ขนมทอดที่ทำจากแป้ง<br>ข้าวฟ่างจิ้มเน้ผึ้ง | 184  | literal translation |
|                                  | 夹心巧克力               | ช็อกโกแลตที่มีไส้                         | 187  | literal translation |
|                                  | 花卷                  | หม่านเถา                                  | 191  | adaptation          |
| 永远有多远<br>ตลอดกาลนะนานแค่ไหน      | 雪糕                  | ไอศกรีม                                   | 11   | adaptation          |

| ต้นฉบับภาษาจีน         | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย     | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|------------------------|---------------------|---------------------|------|---------------------|
| ต้นฉบับภาษาไทย         |                     |                     |      |                     |
| ไหน                    | 冰棍                  | น้ำแข็งหวานเย็น     | 11   | literal translation |
|                        | 蒸窝头                 | วอโถว               | 29   | borrowing           |
|                        | “黑森林”蛋糕             | เค้ก “แบล็กฟอเรสต์” | 55   | literal translation |
| 小鲍庄                    | 饼干                  | ขนมปังกรอบ          | 159  | literal translation |
| หมู่บ้านเล็กตระกูลเป่า | 红豆刨冰                | น้ำแข็งกราดถั่วแดง  | 13   | literal translation |
| 哪一种爱不疼                 | 面包                  | ขนมปัง              | 82   | literal translation |
| ความรักจะไม่ปวดร้าว    | 瓜子                  | เม็ดแตงโม           | 42   | literal translation |
| 茶馆                     | 花生米                 | เมล็ดถั่วลิสง       | 107  | literal translation |
| ร้านน้ำชา              |                     |                     |      |                     |



ภาคผนวก ค ตารางเปรียบเทียบการแปลชื่ออาหาร ประเภทเครื่องดื่ม

| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ต้นฉบับภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย  | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|----------------------------------|---------------------|------------------|------|---------------------|
| 双食记<br>ต้นฉบับกับข้าวคู่         | 红酒                  | ไวน์แดง          | 72   | literal translation |
| 白银那<br>ไปอินนา                   | 牙各答酒                | เหล้าผลหยกก่อต้า | 14   | borrowing           |
|                                  | 汾酒                  | เหล้าเฟินฉิว     | 45   | borrowing           |
| 行云流水<br>เมฆเหินน้ำไหล            | 冰冻汽水                | น้ำอัดลม         | 115  | literal translation |
| 她的城<br>นารินครา                  | 菊花茶                 | น้ำเก๊กชวย       | 23   | literal translation |
|                                  | 鸡蛋米酒                | เหล้าข้าวใส่ไข่  | 38   | literal translation |
| 蝴蝶<br>ผีเสื้อ                    | 五星啤酒                | เบียร์ตราห้าดาว  | 144  | literal translation |

| ต้นฉบับภาษาจีน   | ต้นฉบับภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย         | หน้า | กลวิธีการแปล                  |
|------------------|----------------|---------------------|-------------------------|------|-------------------------------|
|                  |                | 北冰洋汽水               | น้ำอัดลมตราขั้วโลกเหนือ | 144  | literal translation           |
|                  |                | 通化红葡萄酒              | เหล้าองุ่นจากทุ่งฮั่ว   | 144  | borrowing/literal translation |
|                  |                | 贵州茅台                | เหล้าเหมาโถจากกุ้ยโจว   | 144  | borrowing                     |
|                  |                | 崂山矿泉水               | น้ำแร่จากทะเลสาบ        | 144  | borrowing/literal translation |
|                  |                | 绍兴黄酒                | เหล้าเหลืองจากเซาซิง    | 144  | borrowing/literal translation |
|                  |                | 香茶                  | น้ำชาเมลิ               | 187  | adaptation                    |
| 永远有多远            |                | 汽水                  | น้ำโซดา                 | 11   | literal translation           |
| ตลอดกาลนานแค่ไหน |                | 冰镇杨梅汽水              | น้ำลูกลิ้นแ่งเย็น       | 12   | literal translation           |
| ไหน              |                | 卡普契诺                | กาแฟคาปูชิโน            | 14   | literal translation           |



| ต้นฉบับภาษาจีน<br>ต้นฉบับภาษาไทย | ตัวบทต้นฉบับภาษาจีน | ตัวบทแปลภาษาไทย             | หน้า | กลวิธีการแปล        |
|----------------------------------|---------------------|-----------------------------|------|---------------------|
|                                  | 长城干红                | ไวน์แดงชื่อ “กำแพงเมืองจีน” | 55   | literal translation |
| 茶馆<br>ร้านน้ำชา                  | 茶                   | น้ำชา                       | 18   | literal translation |
|                                  | 咖啡                  | กาแฟ                        | 83   | literal translation |

# The Translation of Food Names in the Thai Translation of Contemporary Chinese Literary Works by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn

Pratuangporn Wiratpokee

Nuchanat Chunchuesiri

School of Sinology, Mae Fah Luang University

333 Moo 1 Thasud Muang Chiangrai 57100

Email: pratuangporn.wir@mfu.ac.th Tel: 0-5391-7790

(received 24 August,2020) (revised 29 October,2020)

(accepted 9 November,2020)

## Abstract

This article aims to study the translation strategies adopted by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn in her translation of contemporary Chinese literature. The scope of the study is limited to sixteen such works in prose form. For this article, food names found in the studied texts are divided into three categories: foods, desserts, and beverages. Using Vinay and Derbelnet's translation strategies as a framework, this study analyzes how HRH Maha Chakri Sirindhorn translated food names from



Chinese into Thai.

The study found six strategies adopted by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn for the translation of food names, including, in order of frequency, literal translation, adaptation, equivalence, borrowing, borrowing and literal translation combined, and equivalence and adaptation combined. These strategies constituted 69.07, 15.46, 12.37, 2.06, 1.03 and 1.03 percent of the translations respectively.

As for the translation of dessert names, there were altogether four strategies, including, in order of frequency, literal translation, borrowing, adaptation, and borrowing and equivalence combined, which constituted 68, 20, 8 and 4 percent respectively.

For beverage names, four strategies were used, including, in order of frequency, literal translation, borrowing, borrowing and literal translation combined, and adaptation, which constituted 63.16, 15.79, 15.79 and 5.26 percent respectively. In conclusion, when translating food names from Chinese into Thai, HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn preferred literal translation over other

strategies. However, when that could not be achieved, Her Royal Highness would opt for other strategies including equivalence, adaptation, and borrowing, with the aim of making the translations read smoothly while staying faithful to the original.

**Keywords:** HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn; translation of food names; Chinese-Thai Translation; contemporary Chinese literary works translated by HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn